

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Теодора Иванова Калейнска,
катедра „Политология, социология и културология“,
Философски факултет на ВТУ „Св.св. Кирил и Методий“

Относно: публична защита на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност 05.11.02 Политология в СУ „Св.Климент Охридски“.

Автор на дисертационния труд: *Горан Перо Шобаковски*

Тема на дисертационния труд: **Структуриране на парламентарния елит в Република Македония (1991 – 2011 г)**

Научен ръководител: доц. д-р Румяна Петрова Коларова

1. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд на Горан Перо Шобаковски има като основна задача изследването на процесите на демократизация и професионализация при структурирането на парламентарния елит в Република Македония, в търсене на обяснение за трансформацията на парламентарния елит през последните две десетилетия в страната. Темата на изследването е безспорно интересна и със значим приносен елемент и предвид на факта, че анализирането на парламентарния елит в този противоречив етап от развитието на страната е поставено и в контекста на съществуващите теоретични постановки на анализ на политическите елити както и в сравнителен план с посткомунистическите страни от Централна и Източна Европа. Представяйки анализ на същността и трансформацията на парламентарния елит през последните две десетилетия в Република Македония, Шобаковски предлага детайлно изследване на седемте депутатски състава на македонския парламент в периода от 1991 г. до 2011

г., обогатявайки по този начин теорията на представителната демокрация и на изследванията за демократичния политически процес в Република Македония.

В структурно отношение представената дисертационна работа е разположена в четири основни глави, увод и заключение, списък с използвана литература и интернет източници и приложения. В увода дисертантът Шибаковски аргументира своя изследователски интерес, актуалността на темата, както и ясно и категорично представя своите основна цел и произтичащи задачи, дефинира обекта и предмета на изследването; систематизира основната теза и работните хипотези на изследването, както и защитава използваната методология и подходи за изследване и постигане на основната цел.

В четирите глави на дисертационния труд са представени последователно и логично теоретичния модел на изследване на парламентария елит в Република Македония, изследвани и обяснени са използваните основни категории и понятия като парламент, парламентарен елит, подбор на елита, демократизация, професионализация и структуриране на парламентарния елит; във втора и трета глава, които са практико-приложни, са изследвани периодизацията и структурните характеристики на парламентарния елит на Република Македония в последващи седем мандата, а последната четвърта глава предлага сравнителен анализ на парламентарните елити в посткомунистическите страни от Централна и Източна Европа и Република Македония. Считам, че структурата отговаря както композиционно, така и съразмерно за постигане на поставената цел и осигурява вътрешната логическа връзка на отделните компоненти за доказване на формулираните две хипотези.

Докторантът си поставя за основна цел, чрез проучване и анализ на седемте парламентарни състава на Парламента на Република Македония в периода 1991 – 2011г., да обобщи и представи цялостния процес на

структуриране и трансформация на парламентарния елит в процеса на преход на страната при анализ на процесите на демократизация и професионализация. Авторът обосновава добре избора на теоритичен модел, адаптирайки моделът на Бест и Кота към изследването на парламентарния елит в Република Македония, и прилагайки група от индикатори за измерване на тенденциите на демократизация и професионализация на парламентарния елит. Смятам, че докторантът правилно е определил целта, задачите, добре е формулирал предметната насоченост на изследователския процес, пътищата за неговото осъществяване, с тезата е дал добро изходно начало на изследването си, което се доказва и от цялостния представен дисертационен труд. Ясно формулираните хипотези се потвърждават от резултатите от изследването.

Дисертацията е в общ обем от 191 страници, от които 174 са основен текст, а останалите са списък на използваната литература и източници, както и богат набор от таблици и фигури. Обемът на работата позволява да се систематизира изследваната информация, да се изпълни логиката на дисертацията и има вид на цялостно завършено научно изследване. Използван е добър арсенал от източници – над 120 източника, основно на български и английски език, Интернет ресурси, периодични издания, преобладават логично публикации от последните двадесет години, които са и обхват на изследването. В разумен баланс са представени история и факти, като акуратно и много добре е работено с използваните източници.

2. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Дисертационният труд на Горан Шибакowski представлява оригинално и задълбочено научно изследване, в което са предложени проучвания по серия от въпроси от теоретично, методологично и приложно естество, които обогатяват съществуващите изследвания за процеса на демократизация и изграждане на парламентарния елит в

Република Македония. Представени са изследвания, измерващи тенденциите на демократизация и професионализация на парламентарния елит в Република Македония, като това е довело до добър модел за представяне на дългосрочната динамика на промяна на парламентарния елит в Република Македония, измерена през практическото изследване на седем парламентарни състава в периода 1991-2011г.

Използваният методологически инструментариум е достатъчен за постигане на поставената цел и задачи. Използваната методология позволява да се изпълнят успешно поставените изследователски задачи. Работата се отличава с добър език, има добро общо качество.

3. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В дисертационната работа на Горан Шибакowski са предложени анализ и оценка на нови идеи, които водят до постигането на добри приносни резултати. Приемам очертаните от кандидата приноси, работата е със силно изразен практико-приложен характер и може да претендира за успешен опит за адаптиране на изследователски модели при изследване на парламентарния елит в Република Македония. Специално смятам, че трябва да бъде отличена създадената база данни за личните, професионалните и политически характеристики на всички народни представители в Република Македония през последните две десетилетия в изследвания период 1991 – 2011 г., която база данни ще позволи да се развият политологичните изследвания в Македония.

Направеният анализ на съставите на седемте парламентарни състава на Република Македония, представен в сравнителен план съобразно възраст, пол, етнос, образование, професионална и политическа структура, позволяват да разгледат и анализират в практически план и да се очертаят тенденции по отношение на процесите на демократизация и професионализация на елитите в страната, да се конструира приложим

теоретичен модел. Дисертацията има ясно изразен научно-приложен характер.

Имам и един **въпрос** към дисертанта. На редица места в своята работа вие посочвате, че „вътрешно-етническият конфликт е силно изразен“ и поради това има значителна „нестабилност на партийната система“ /181, 183/. Макар седем мандата да са относително кратък период, каква перспектива виждате по отношение на трансформацията на парламентарния елит на Македония в контекста на споделения от вас „силно изразен вътрешно-етнически конфликт“?

4. Заключение

Предложеният дисертационен труд от Горан Перо Шобаковски отговаря на изискванията на чл.6, ал.3 от Закона за развитие на академичния състав в Република България и на чл.27 от Правилника за прилагането му. Дисертацията на кандидата се отличава с ясни изследователски задачи; демонстрирана е способност за критичен прочит, задълбочен и аргументиран анализ и самостоятелно мислене; обогатява се македонската политологична изследователска практика и сравнителни изследвания.

В качеството ми на член на научното жури давам положителна оценка на дисертационния труд на Горан Перо Шобаковски за присъждането на образователна и научна степен „доктор“.

05.10. 2016г.

Доц. д-р Теодора Калейнска